

Bruksela, 13 lipca 2017 r.
(OR. en)

11272/17

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2017/0158 (COD)

UD 183
ENFOCUSTOM 175
EF 167
ECOFIN 649
JAI 694
COSI 166
COTER 74
RELEX 658
DROIPEN 104
COPEN 239
CODEC 1251

WNIOSEK

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 13 lipca 2017 r.

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2017) 375 final

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie przywozu dóbr kultury

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2017) 375 final.

Zał.: COM(2017) 375 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.7.2017 r.
COM(2017) 375 final

2017/0158 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie przywozu dóbr kultury

{SWD(2017) 262 final}

{SWD(2017) 263 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Przyczyny i cele wniosku**

W Europejskiej agendzie bezpieczeństwa z 2015 r.¹ oraz planie działania z 2016 r. na rzecz intensyfikacji walki z finansowaniem terroryzmu² Komisja zapowiedziała, że przedstawi wniosek ustawodawczy w sprawie zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury. Parlament Europejski i Rada z zadowoleniem przyjęły Europejską agendę bezpieczeństwa³ oraz plan działania i zwróciły się o dalszą intensyfikację pracy⁴. Dnia 15 marca 2017 r. została przyjęta dyrektywa w sprawie zwalczania terroryzmu, która zawiera przepisy o sankcjach karnych dla osób lub podmiotów za pomocnictwo w terroryzmie⁵.

Zamiar przygotowania wniosku ustawodawczego zapowiedziano także we wspólnym komunikacie Komisji Europejskiej i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa do Parlamentu Europejskiego i Rady „W stronę strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych”⁶.

W wymiarze światowym niniejszy wniosek należy także postrzegać w świetle deklaracji przywódców grupy G-20 z dnia 8 lipca 2017 r.⁷, w której potwierdzili oni swoje zaangażowanie w działania na rzecz rozwiązania problemu alternatywnych źródeł finansowania terroryzmu, w tym grabieży i przemytu antyków.

Rozporządzenie i działania opisane poniżej są również odpowiedzią na rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie niszczenia zabytków kultury przez ISIS/Daisz, w której wezwano między innymi do zdecydowanych działań w celu przerwania nielegalnego handlu dobrami kultury i opracowania europejskich programów szkoleniowych dla sędziów, funkcjonariuszy policji i służb celnych, a także administracji rządowych i bardziej ogólnie rozumianych podmiotów rynkowych, a także do przeprowadzenia kampanii podnoszących świadomość, aby odwieść ludzi od zakupu i sprzedaży dóbr kultury pochodzących z nielegalnego handlu.

W swoich konkluzjach z dnia 12 lutego 2016 r. Rada przypomniała, jak ważne jest pilne zintensyfikowanie walki z nielegalnym handlem dobrami kultury oraz wezwała Komisję do jak najszybszego przedstawienia wniosków w sprawie środków ustawodawczych w tej kwestii.

---

¹ COM(2015) 185 final z 28 kwietnia 2015 r.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie planu działania na rzecz skutecznego zwalczania finansowania terroryzmu [COM(2016) 50 final] z dnia 2 lutego 2016 r.

³ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie Europejskiej agendy bezpieczeństwa (2015/2697 (RSP)).

⁴ Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 18 grudnia 2015 r.

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępująca decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniająca decyzję Rady 2005/671/WSiSW; Dz.U. L 88 z 31.3.2017, s. 6–21.

⁶ JOIN (2016) 29 final

⁷ <https://www.g20.org/gipfeldokumente/G20-leaders-declaration.pdf>

W dniu 24 marca 2017 r. Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych w swojej rezolucji nr 2347 (2017)⁸ zwróciła się do państw członkowskich o podjęcie działań w celu zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury, w szczególności, jeżeli pochodzą one z terenów objętych konfliktami zbrojnymi, a handlem zajmują się grupy terrorystyczne. Również w marcu 2017 r. ministrowie kultury państw grupy G-7 zwrócili się do wszystkich państw o wprowadzenie zakazu handlu dobrami kultury pochodzącymi z grabieży i przewożonymi nielegalnie przez granice, a jednocześnie podkreślili znaczenie ściślejszej współpracy między międzynarodowymi organami wymiaru sprawiedliwości i organami egzekwowania prawa⁹.

W deklaracji rzymskiej z dnia 25 marca 2017 r. przywódcy 27 państw członkowskich i instytucji UE także ponownie potwierdzili swoje zaangażowanie w ochronę dziedzictwa kulturowego i różnorodności kulturowej. Zwalczanie nielegalnego handlu dobrami kultury będzie jednym z kluczowych działań na szczeblu europejskim w 2018 r., który jest Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego.

Inicjatywa ta ma na celu zapobieganie przywozowi i składowaniu w UE dóbr kultury nielegalnie wywiezionych z państw trzecich, co przyczyni się do ograniczania nielegalnego handlu dobrami kultury, zwalczania finansowania terroryzmu i ochrony dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza obiektów archeologicznych w krajach pochodzenia dotkniętych konfliktami zbrojnymi. W tym celu proponuje się: ustanowienie wspólnej definicji dóbr kultury przy przywozie; zapewnienie, aby importerzy zachowywali staranność przy zakupie dóbr kultury pochodzących z państw trzecich; określenie standardowych informacji na użytek poświadczania legalnego pochodzenia danych dóbr; wprowadzenie skutecznych środków odstraszających, które miałyby zniechęcać do nielegalnego handlu; oraz propagowanie aktywnego zaangażowania zainteresowanych stron w ochronę dziedzictwa kulturowego.

Wniosek nie jest związany z REFIT

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Nie istnieją obecnie żadne wspólne przepisy dotyczące przywozu dóbr kultury z państw trzecich, z wyjątkiem rozporządzenia Rady (WE) nr 1210/2003¹⁰ z dnia 7 lipca 2003 r. dotyczącego niektórych szczególnych ograniczeń w stosunkach gospodarczych i finansowych z Irakiem oraz rozporządzenia Rady (UE) nr 36/2012¹¹ w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Syrii, które przewidują zakaz handlu dobrami kultury z tymi krajami. Inicjatywa ma na celu uzupełnienie tych dwóch środków, a także obowiązujących przepisów UE w sprawie wywozu dóbr kultury (rozporządzenie (WE) nr 116/2009¹²).

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Rozporządzenie, które jest przedmiotem wniosku, stanowi uzupełnienie unijnych ram prawnych w sprawie handlu dobrami kultury, które do tej pory obejmowały jedynie przepisy

⁸ <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2347>

⁹ http://www.beniculturali.it/mibac/multimedia/MiBAC/documents/1490881204940_DECLARATION-Dichiarazione.pdf

¹⁰ Dz.U. L 169 z 8.7.2003, s. 6.

¹¹ Dz.U. L 16 z 19.1.2012, s. 1.

¹² Rozporządzenie Rady (WE) nr 116/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury; Dz.U. L 39 z 10.2.2009, s. 1.

w sprawie wywozu dóbr kultury¹³ oraz w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego¹⁴. Jeśli chodzi o przywóz, unijne ramy prawne były ograniczone do środków ograniczających w odniesieniu do handlu dobrami kultury z Iraku i Syrii.

Wykonaniu przepisów rozporządzenia będzie towarzyszył szereg działań na poziomie UE, z których część już jest w toku, a część zostanie podjęta wkrótce i które będą dotyczyć czynników kształtujących zarówno podaż, jak i popyt na dobra kultury będące przedmiotem nielegalnego handlu, takich jak nierówny poziom gotowości i stosowania standardów w zakresie należytej staranności w państwach członkowskich, a także ograniczona zdolność w niektórych krajach będących punktem początkowym procesu nielegalnego handlu, szczególnie tych znajdujących się w wyjątkowo trudnej sytuacji.

Zwalczanie nielegalnego handlu dobrami kultury jest częścią walki UE z przestępczością zorganizowaną. W następstwie decyzji Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 18 maja 2017 r.¹⁵ wzmocniona współpraca operacyjna między organami egzekwowania prawa będzie kontynuowana w ramach **cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej** na lata 2018–2021.

W ramach projektu pilotażowego, który będzie realizowany w latach 2017–18, UE wraz z Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) opracuje **moduły szkoleniowe dotyczące nielegalnego handlu dobrami kultury dla odpowiednich grup zawodowych, w tym funkcjonariuszy policji**. Z tego samego projektu pilotażowego sfinansowana zostanie także obszerna **analiza wymiarów nielegalnego handlu dobrami kultury** ze szczególnym uwzględnieniem szlaków, na których prowadzi się ten handel, jego wolumenu oraz stosowanych metod działania, a także wykorzystania nowych technologii w celu zwalczenia tego zjawiska.

Budowanie zdolności organów egzekwowania prawa umożliwia także **unijny instrument pomocy technicznej i wymiany informacji (TAIEX)**. W ostatnich latach zorganizowano szereg warsztatów poświęconych zwalczaniu nielegalnego handlu dobrami kultury: na przykład w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii, Turcji, Kosowie, Bośni i Hercegowinie oraz Serbii. Pomoc w ramach TAIEX była kiedyś dostępna tylko w krajach objętych polityką sąsiedztwa, a teraz można jej udzielać również w innych częściach świata.

Eksperti w dziedzinie dziedzictwa kulturowego w coraz większym stopniu uczestniczą we wspólnych misjach UE, ONZ i Banku Światowego, w ramach których przygotowuje się **oceny potrzeb po klęsce żywiołowej oraz oceny w związku z odbudową i budowaniem pokoju**, aby pomóc w oszacowaniu zniszczeń dziedzictwa kulturowego i zagrożeń dla tego dziedzictwa, obejmujących m.in. nielegalny handel.

Niniejszy wykaz inicjatyw nie jest wyczerpujący. W niedalekiej przyszłości zostaną wprowadzone dodatkowe środki, które będą miały ułatwić wykonywanie rozporządzenia

¹³ Dz.U. L 324 z 22.11.2012, s. 1.

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/60/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (wersja przekształcona); Dz.U. L 159 z 28.5.2014, s. 1–10.

¹⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8654-2017-INIT/pl/pdf>

będącego przedmiotem wniosku oraz wspierać działania zmierzające do osiągnięcia celów tego rozporządzenia.

Niniejszy wniosek jest także zgodny z innymi politykami Unii i wnosi wkład w ich realizację, jest on w szczególności spójny z:

- „Europejską agendą bezpieczeństwa”¹⁶, w której podkreślono znaczenie walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną;
- „Planem działania na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu”, w którym wskazano szereg inicjatyw politycznych i prawnych (w tym niniejszy wniosek), które należy traktować jako elementy kompleksowego podejścia w tym obszarze; oraz
- dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępującą decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW w sprawie zwalczania terroryzmu, która zawiera przepisy o sankcjach karnych dla osób lub podmiotów za pomocnictwo w terroryzmie.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Na podstawie art. 3 i 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) UE przysługują wyłączne kompetencje w dziedzinie polityki handlowej oraz przepisów prawa celnego, takich jak np. przepisy dotyczące środków kontroli celnej przy przywozie.

Art. 207 TFUE upoważnia Parlament Europejski i Radę, stanowiące w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, do przyjmowania środków określających ramy realizacji wspólnej polityki handlowej. Tak było na przykład w przypadku rozporządzenia (WE) nr 116/2009 w sprawie wywozu dóbr kultury, które przyjęto na podstawie art. 207 TFUE.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

nie dotyczy

• Proporcjonalność

Preferowany wariant polityki łączy warianty polityki regulacyjnej i nieregulacyjnej. Zakres środka regulacyjnego będącego przedmiotem wniosku obejmuje szeroki zakres dóbr kultury bez zakłócania legalnej wymiany handlowej dzięki minimalnej granicy wieku 250 lat w odniesieniu do tych dóbr. To ograniczenie wiekowe jest wyrazem wyważonego podejścia, zgodne z przepisami w niektórych innych jurysdykcjach, i pomoże w zapewnieniu spójności na poziomie międzynarodowym. Ponadto poziom kontroli przed wprowadzeniem na obszar celny Unii jest zróżnicowany, w zależności od postrzeganego ryzyka grabieży niektórych kategorii dóbr kultury, takich jak znaleziska archeologiczne lub części zabytków.

Zob. odniesienie do kwestii proporcjonalności w sprawozdaniu z oceny skutków, w szczególności sekcje 7.3.5 i 7.4.4 tego sprawozdania.

---

¹⁶ COM (2015) 185 final

- **Wybór instrumentu**

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady jest odpowiednim instrumentem w tym przypadku, zgodnie z art. 207 TFUE, który stanowi podstawę prawną wniosku.

3. **WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW**

- **Oceny *ex post*/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Obecnie nie istnieje prawodawstwo UE obejmujące przywóz dóbr kultury, a zatem niniejszy wniosek nie jest związany z ocenami *ex post* ani kontrolami sprawności.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Komisja zorganizowała następujące konsultacje z zainteresowanymi stronami:

1. Otwarte konsultacje społeczne¹⁷ na portalu „Europa”, w ramach których wszystkie zainteresowane strony mogły przekazywać opinie od dnia 23 października 2016 r. do dnia 23 stycznia 2017 r. Kwestionariusz opracowano tak, aby zgromadzić poglądy i opinie następujących kategorii zainteresowanych stron: obywateli, przedsiębiorstw, stowarzyszeń zawodowych i grup interesu, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego oraz władz publicznych. Dotyczył on kwestii nielegalnego handlu dobrami kultury; działań, jakie należy podjąć w odniesieniu do przywozu dóbr kultury, aby zwalczać nielegalny handel i finansowanie terroryzmu, a także skutków i aspektów ewentualnych środków ustawodawczych. Komisja otrzymała łącznie 305 odpowiedzi.

Choć istnieje silne poparcie dla przyjęcia przez Unię przepisów celnych w odniesieniu do przywozu, opinie są bardziej podzielone w kwestii tego, czy takie środki przyczyniłyby się do walki z przestępczością zorganizowaną i finansowaniem terroryzmu; przedsiębiorstwa są w większości zdania, że tak się nie stanie. Trudności w ustaleniu legalnego pochodzenia uznaje się za słabość obecnego systemu. Przy określaniu towarów, które powinny być objęte środkiem, za główne kryteria uznaje się rzadkość danego dobra kultury, jego wartość historyczną/edukacyjną, wiek i fakt, czy dane dobro pochodzi ze strefy konfliktu. Wydaje się, że przedsiębiorstwa raczej opowiadają się za działaniami, które miałyby być podejmowane przede wszystkim przez kraje wywozu w celu ochrony ich dziedzictwa kulturowego – z pomocą UE, natomiast władze publiczne i społeczeństwo obywatelskie są zdecydowanie większymi zwolennikami przepisów unijnych, które uprawniałyby organy celne do działań w celu zapobiegania wprowadzaniu na teren UE dóbr kultury nielegalnego pochodzenia.

Jeżeli chodzi o wymogi dotyczące dokumentacji na użytek udowodnienia legalnego pochodzenia, wydaje się, że przedsiębiorstwa w większości opowiadają się za formą oświadczenia z mocą przysięgi, natomiast władze publiczne skłaniają się bardziej ku świadectwom wywozowym (ściśle rzecz biorąc, z pisemnych uwag wynika, że są raczej zwolennikami wydawania pozwoleń na przywóz na podstawie świadectw wywozowych).

2. Komisja uczestniczyła również w trzech spotkaniach grupy ekspertów ds. kwestii celnych poświęconych dobrom kultury (przedstawiciele organów celnych i organów ds. kultury

---

¹⁷ Streszczenie sprawozdania z konsultacji można znaleźć pod następującym adresem: https://ec.europa.eu/info/consultations_pl

z państw członkowskich), podczas których inicjatywa została przedstawiona, a następnie uczestnicy przeszli do pogłębionej wymiany poglądów i dyskusji na temat różnych wyzwań i celów. Delegatów państw członkowskich poproszono także o przedstawienie na piśmie stanowisk na temat różnych wariantów i niektórzy z nich je przedstawili. Wszystkie państwa członkowskie zgadzają się wprowadzić co do tego, że należy podjąć działania przy przywozie, ale poparcie dla określonego wyboru środków było zróżnicowane. Duża grupa państw członkowskich stwierdziła, że opowiada się za pozwoleniami na przywóz w odniesieniu do ograniczonej liczby kategorii dóbr kultury, a mianowicie tych, które są najbardziej zagrożone w obecnej sytuacji geopolitycznej.

3. Przeprowadzono także ankietę wśród organów celnych i organów ds. kultury państw członkowskich dotyczącą potencjalnego lub oczekiwanego wpływu różnych opcji regulacyjnych na administrację (koszty lub inne obciążenia).

Z 16 otrzymanych odpowiedzi 12 zawierało częściowe informacje na temat czasu, jaki byłby potrzebny na dopełnienie formalności związanych z wariantami polityki regulacyjnej. Większość państw członkowskich nie była w stanie przedstawić żadnych szacunków i stwierdziła, że ich obecne systemy i procedury na to nie pozwalają. Wyniki (odpowiedzi ekstrapolowane z wykorzystaniem modelu kosztu standardowego) były w dużym stopniu niejednoznaczne, ponieważ przedstawione szacunki uwzględniały jedynie niektóre warianty polityki, a innych nie.

4. Zewnętrzny wykonawca przeprowadził również ankietę w ramach analizy pt. „Zwalczanie nielegalnego handlu dobrami kultury: analiza kwestii celnych w UE”¹⁸. Szczegółowe kwestionariusze przesłano do firm, stowarzyszeń, organów publicznych i organizacji międzynarodowych. Wnioski z ankiety uwzględnione w analizie, zwłaszcza te odnoszące się do doświadczeń związanych z wdrażaniem rozporządzenia UE w sprawie wywozu dóbr kultury i dwóch rozporządzeń dotyczących sankcji w odniesieniu do Iraku i Syrii, zostały wykorzystane w sprawozdaniu z oceny skutków.

• Ocena skutków

Przeprowadzono ocenę skutków¹⁹ i Rada ds. Kontroli Regulacyjnej początkowo wydała negatywną opinię²⁰, a następnie pozytywną opinię²¹ po ponownym złożeniu wniosku, w którym zmieniono opis problemu i wyznaczone cele, a także w jaśniejszy i bardziej usystematyzowany sposób przedstawiono rozważane warianty strategiczne.

Warianty, które wybrano w celu rozwiązania stwierdzonych problemów, są kompatybilne i uniemożliwiłyby przywóz oraz składowanie w UE dóbr kultury nielegalnie wywiezionych z państwa trzeciego; przyczyniłoby się to do ograniczenia nielegalnego handlu dobrami kultury, zwalczania finansowania terroryzmu i ochrony dziedzictwa kulturowego, w szczególności w krajach pochodzenia dotkniętych konfliktami zbrojnymi. Ten główny cel ma zostać osiągnięty bez stwarzania niepotrzebnych obciążeń administracyjnych. W szczególności służyć temu ma:

¹⁸ Dotychczas niepublikowana.

¹⁹ Zob.: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

²⁰ Zob.: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

²¹ Zob.: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

1. Podnoszenie świadomości wśród potencjalnych nabywców, w szczególności turystów i podróżnych, jak i organów celnych i innych organów egzekwowania prawa.

2. Rozporządzenie przewidujące środki kontroli celnej, które będą miały zastosowanie do dóbr kultury zgłoszonych do dopuszczenia do obrotu lub objęcia innymi specjalnymi procedurami celnymi (takimi jak umieszczenie w wolnym obszarze celnym), z wyjątkiem towarów w tranzycie. Środki kontroli dotyczą dóbr kultury w rozumieniu definicji zawartej w Konwencji Międzynarodowego Instytutu Unifikacji Prawa Prywatnego (UNIDROIT) z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury, mających co najmniej 250 lat. W przypadku tych dóbr kultury osoba, która zmierza wprowadzić je na terytorium celne Unii, jest zobowiązana dostarczyć następujące dokumenty w celu udowodnienia legalnego pochodzenia, tzn. legalności wywozu z kraju pochodzenia:

- w przypadku obiektów archeologicznych, części zabytków pochodzące z rozbioru oraz rzadkich manuskryptów i inkunabułów, osoba ta ma obowiązek wystąpić do właściwego organu wyznaczonego do tego celu przez państwo członkowskie wprowadzenia o pozwolenie na przywóz, przedstawiając dowód legalnego wywozu danych dóbr z kraju pochodzenia;

- w odniesieniu do wszystkich innych dóbr kultury dana osoba ma obowiązek przedstawić organom celnym podpisane oświadczenie z mocą przysięgi, poświadczające, że dane dobra zostały wywiezione z kraju pochodzenia zgodnie z prawem, wraz ze standardowym formularzem dokumentacyjnym obiektu zabytkowego (ang. Object ID) zawierającym szczegółowy opis przedmiotu. Organy celne rejestrują i przechowują kopie tych dokumentów.

Oczekuje się, że wybrane warianty strategiczne umożliwią osiągnięcie głównego celu określonego powyżej, a także szeregu następujących celów szczegółowych:

Przyjmując definicję dóbr kultury za konwencją UNIDROIT z 1995 r., a także minimalny wiek 250 lat w tym wariantcie wprowadza się wspólną definicję dóbr kultury w kontekście przywozu, która jest proporcjonalna do koniecznej ochrony (szeroki zakres dóbr) bez zakłócania handlu prowadzonego zgodnie z prawem. Wymóg dostarczenia informacji na temat danego dobra kultury i jego pochodzenia przez złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na przywóz albo wypełnienie formularza dokumentacyjnego obiektu zabytkowego (wersja podstawowa) zapewnia dochowanie przez unijnych nabywców i importerów staranności w odniesieniu do legalności pochodzenia dóbr kultury przywożonych do UE. Jednocześnie ujednolicone wymogi w zakresie dokumentacji przy przywozie, dotyczące danych identyfikacyjnych dóbr kultury przywożonych do UE, znacznie ułatwiają przeprowadzanie kontroli celnych. W przypadku naruszeń możliwość zastosowania kar (wprowadzanych przez państwa członkowskie) zwiększa skuteczność środków odstraszających, które mają zniechęcać do nielegalnego handlu dobrami kultury.

Wybór tego wariantu strategicznego w pełni odpowiada stwierdzonej konieczności zdecydowanego reagowania na zwiększone ryzyko w przypadku pewnych kategorii dóbr kultury, które ze względu na swój charakter są bezpośrednio narażone na zaginięcie lub rozproszenie, czyli dziedzictwa archeologicznego. Tak się składa, że właśnie ono należy do tych dóbr kultury, które są celem dla terrorystów i innych walczących stron poszukujących źródeł finansowania swojej działalności. Z punktu widzenia kosztów przestrzegania przepisów mogą powstać pewne koszty związane z przygotowaniem wniosku o wydanie

pozwolenia na przywóz tych dóbr, lecz stanowią one jedynie bardzo niewielki odsetek²² przywożonych dóbr kultury.

Wariant ten byłby proporcjonalny do wyznaczonych celów, ponieważ przewiduje się w nim dopasowanie wymogów dotyczących stosowania świadectw przywozowych do względnego ryzyka i można go łatwo dostosować do zmieniających się okoliczności i profili nielegalnego handlu.

Ponadto organizowanie kampanii informacyjnych dla potencjalnych nabywców oraz dla organów celnych i innych organów egzekwowania prawa pomoże promować aktywne zaangażowanie zainteresowanych stron w ograniczanie nielegalnego handlu.

• **Prawa podstawowe**

Planowane środki mogą mieć wpływ na następujące prawa zapisane we wskazanych poniżej artykułach Karty praw podstawowych UE (dalej: „Karty”):

- wolność prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16 Karty); oraz
- prawo własności (art. 17 Karty).

W przypadku podejrzenia, że złożone oświadczenia w odniesieniu do danych dóbr kultury są nieprawdziwe, organy mogą zdecydować o ich tymczasowym zatrzymaniu, co wpływa na prawo własności i wolność prowadzenia działalności gospodarczej.

Art. 52 Karty stanowi, że wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności, odpowiadając celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię i być proporcjonalne.

Środki te zapewniają równowagę pomiędzy odpowiednimi prawami a uzasadnionymi interesami społeczeństwa dzięki podejściu, które jest skuteczne (tzn. pozwala na osiągnięcie celu) i jednocześnie wpływa na prawa podstawowe w możliwie najmniejszym stopniu.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie ma znaczącego wpływu finansowego na budżet Unii Europejskiej.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie uprawniona do przyjęcia aktów wykonawczych w celu ustanowienia szczegółowych formularzy do wykorzystywania (np. formularzy pozwoleń, formularzy wniosku, tekstu oświadczenia z mocą przysięgi itd.) oraz odpowiednich szczegółów proceduralnych.

---

²² Z uwagi na brak szczegółowych podpozycji dla dóbr kultury w Nomenklaturze celnej, dostępne dane statystyczne, a tym samym ilościowe, są ograniczone i niewystarczająco precyzyjne. Rozdział 97 systemu zharmonizowanego obejmujący „dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki” nie zawiera wystarczającej liczby podpodziałów, które umożliwiałyby gromadzenie danych na temat handlu dla określonych kategorii dóbr kultury. W związku z tym przeprowadzona ocena ma głównie charakter jakościowy.

Komisja będzie monitorować funkcjonowanie instrumentu prawnego i przepisów wykonawczych do niego w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi. Monitorowanie w sposób ciągły i systematyczny pozwoli stwierdzić, czy wariant strategiczny będący przedmiotem wniosku jest stosowany zgodnie z oczekiwaniami i czy problemy związane z wykonywaniem tego aktu są rozwiązywane w sposób terminowy.

Państwa członkowskie będą gromadzić dane faktyczne, które zapewnią podstawy przyszłej oceny rozporządzenia, i będą przy tym mieć na uwadze następujące wskaźniki na użytek monitorowania:

- informacje statystyczne przekazywane Komisji na temat zarejestrowanych oświadczeń importerów;
- przeprowadzone kontrole w przypadkach, gdy importer złożył oświadczenie, a istniały wątpliwości co do jego prawdziwości;
- liczba złożonych wniosków o wydanie pozwolenia na przywóz i liczba wniosków, które rozpatrzono odmownie;
- odpowiednie informacje statystyczne na temat przepływów handlowych dóbr kultury (np. państw, z których dobra kultury wysyłane są w większości do UE);
- liczba przypadków, w których dobra kultury zatrzymano do dalszej kontroli, w tym ekspertyzy; oraz
- kary ustanowione i nałożone przez państwa członkowskie.

Opracowanie w przyszłości²³ odpowiednich podpodziałów w nomenklaturze celnej pozwoli na dokładniejsze monitorowanie przepływów handlowych i gromadzenie bardziej szczegółowych danych statystycznych na temat liczby i rodzaju dóbr kultury, które są wprowadzane na obszar celny Unii.

Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie Komisja przygotuje sprawozdanie z oceny, które przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie po upływie trzech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia, a następnie będzie je składać co pięć lat. W ramach oceny rozporządzenia należy ocenić, w jakim zakresie osiągnięto wyznaczone cele. Informacje o wynikach oceny mogłyby zostać przekazane instytucjom Unii Europejskiej w formie sprawozdania.

Skuteczność inicjatyw towarzyszących o charakterze nieustawodawczym będzie oceniana na podstawie oceny kampanii i szkoleń na rzecz podnoszenia świadomości dokonywanej w trybie *ex post*.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W art. 1 przedstawiono przedmiot rozporządzenia i zakres jego stosowania.

---

²³ Najpierw na szczeblu unijnej nomenklatury taryfowej przez stworzenie odpowiednich podpodziałów w TARIC (Zintegrowana Taryfa Wspólnot Europejskich) do celów stosowania unijnych środków celnych, a następnie na szczeblu międzynarodowym, w ramach Światowej Organizacji Celnej, która wyraźnie zadeklarowała zamiar wprowadzenia zmian w rozdziale 97 systemu zharmonizowanego i stworzenia w nim dodatkowych podpodziałów.

Art. 2 zawiera szereg definicji terminów stosowanych do celów rozporządzenia.

W art. 3 sformułowano zasadę, zgodnie z którą wprowadzenie dóbr kultury na obszar celny Unii jest dozwolone tylko w przypadku, gdy uzyskane zostało pozwolenie na ich przywóz lub przedłożone zostało oświadczenie importera. Dobra kultury można nadal wprowadzać tymczasowo na teren Unii na wystawy lub do celów badań naukowych lub w przypadkach, w których trzeba je tymczasowo zabezpieczyć przed zniszczeniem i utratą, jeżeli kraj pochodzenia jest dotknięty konfliktem zbrojnym lub klęską żywiołową.

Art. 4 zawiera przepisy określające przypadki, w których wymagane jest pozwolenie na przywóz, osobę, która ma obowiązek złożyć wniosek o jego wydanie, warunki i zasady z tym związane oraz organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za jego wydanie. Aby uniknąć obchodzenia przepisów w przypadkach, gdy kraj wywozu nie jest krajem, w którym przedmiot powstał lub został odkryty („kraj pochodzenia”), dokonuje się rozróżnienia w zależności od tego, czy kraj wywozu jest państwem sygnatariuszem Konwencji UNESCO z 1970 r., czy też nie. W przypadku, gdy kraj ten jest sygnatariuszem konwencji i w związku z tym zobowiązał się do zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury, wnioskodawca ma obowiązek wykazać, że wywóz z tego kraju był zgodny z prawem; jeżeli nie, wnioskodawca ma obowiązek wykazać, że wywóz z kraju pochodzenia był zgodny z prawem.

Art. 5 zawiera przepisy określające przypadki, w których będzie wymagane oświadczenie importera, oraz przepisy dotyczącego standardowego dokumentu opisującego dane dobra. Standardowym dokumentem będzie formularz dokumentacyjny obiektu zabytkowego, który jest międzynarodowym standardem opisu przedmiotów stanowiących dobra kultury. Propagują go główne organy egzekwowania prawa, muzea, organizacje zajmujące się ochroną dziedzictwa kulturowego, organizacje prowadzące działalność związaną z handlem dziełami sztuki i ich wyceną oraz firmy ubezpieczeniowe. Został on również zatwierdzony przez UNESCO jako międzynarodowy standard w zakresie rejestrowania danych minimalnych dotyczących ruchomych dóbr kultury. Formularz dokumentacyjny obiektu zabytkowego jest znany państwom członkowskim i wykorzystywany przez wiele z nich do katalogowania obiektów w cyfrowych bazach danych przez ich wyspecjalizowane jednostki policji jako szybki sposób przekazywania informacji, a także do określania minimalnych wymogów informacyjnych dla muzeów. Stosuje się podobne rozróżnienie jak w art. 4 na kraje eksportujące, które są sygnatariuszami Konwencji UNESCO z 1970 roku, i te, które nimi nie są.

Art. 6 odnosi się do działań organów celnych w zakresie kontroli i weryfikacji.

Art. 7 zawiera przepisy, w których przewiduje się okresową publikację przez Komisję wykazów właściwych urzędów celnych wyznaczonych przez państwa członkowskie na użytek rozporządzenia. Publikację tę uważa się za konieczną do zapewnienia informacji podmiotom gospodarczym.

Art. 8 zawiera przepisy określające przypadki, w których organy celne mogą zatrzymać dobra kultury, ponieważ nie można wykazać, że dane dobro kultury zostało wywiezione z kraju pochodzenia zgodnie z prawem.

Art. 9 zawiera przepisy wzywające państwa członkowskie do zorganizowania współpracy między ich właściwymi organami; a także przepisy dotyczącego przyszłego rozwoju elektronicznej bazy danych w celu ułatwienia przechowywania i wymiany informacji, w szczególności oświadczeń importerów i wydanych pozwoleń na przywóz.

Art. 10 zawiera przepisy zobowiązujące państwa członkowskie do wprowadzenia możliwości stosowania kar za naruszenie niniejszego rozporządzenia, zgodnie ze ich wewnętrznymi systemami prawnymi.

Art. 11 zawiera przepisy wzywające państwa członkowskie do organizowania odpowiednich szkoleń dla organów, które zostały przez nie wyznaczone do wykonywania rozporządzenia, jak również kampanii informacyjnych w celu informowania potencjalnych nabywców o ramach prawnych i zniechęcania ich do zakupu dóbr kultury niewiadomego pochodzenia z państw trzecich.

W art. 12 przewiduje się możliwość przyjęcia przez Komisję aktów delegowanych. Upoważnienie to umożliwi Komisji dostosowanie, w razie potrzeby, progu minimalnego wieku lub kategorii dóbr kultury, których przywóz wymaga pozwolenia (ze względu na zmianę warunków i w oparciu o zgromadzone doświadczenie). Ponieważ Światowa Organizacja Celna zapowiedziała, że ma wyraźny zamiar dodania w przyszłości kolejnych podpodziałów do rozdziału 97 (do którego klasyfikuje się przeważającą większość dóbr kultury do celów taryfowych i statystycznych) systemu zharmonizowanego, Komisja musi być w stanie zaktualizować odpowiednie kody taryfowe wymienione w załączniku do rozporządzenia.

Art. 13 zawiera przepisy dotyczące wyznaczenia komitetu, który będzie wspierał Komisję we wdrażaniu rozporządzenia. Ze względu na potrzebę zapewnienia spójności i skuteczności należy w tym celu wyznaczyć komitet, który już wspiera Komisję w związku z rozporządzeniem (WE) nr 116/2009 w sprawie wywozu dóbr kultury.

Art. 14 odnosi się do sprawozdawczości i oceny. Komisja będzie regularnie zbierać informacje od państw członkowskich dotyczące wykonania i funkcjonowania rozporządzenia, w oparciu o szereg wskaźników. Do państw członkowskich zostaną skierowane odpowiednie kwestionariusze, aby umożliwić zbieranie tego samego rodzaju informacji, w oparciu o które Komisja sporządzi sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady. Pierwsze sprawozdanie zostanie przedłożone po upływie trzech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia.

Art. 15 zawiera przepisy dotyczące wejścia rozporządzenia w życie.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie przywozu dóbr kultury**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W świetle konkluzji Rady z dnia 12 lutego 2016 r. w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu, komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie planu działania na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu²⁴, a także dyrektywy w sprawie zwalczania terroryzmu²⁵, należy przyjąć wspólne reguły dotyczące handlu z państwami trzecimi, aby zapewnić skuteczną ochronę przed utratą dóbr kultury, zachowanie dziedzictwa kulturowego ludzkości oraz zapobieganie finansowaniu terroryzmu ze sprzedaży zagrabionego dziedzictwa kulturowego nabywcom w Unii.
- (2) Dziedzictwo kulturowe jest jednym z podstawowych elementów cywilizacji, ponieważ wzbogaca życie kulturalne wszystkich narodów, i z tego względu powinno być chronione przed bezprawnym przywłaszczeniem i grabieżą. Unia powinna w związku z tym zabronić wprowadzania na obszar celny Unii dóbr kultury wywiezionych z państw trzecich niezgodnie z prawem.
- (3) W świetle różnych przepisów mających zastosowanie w państwach członkowskich w odniesieniu do wprowadzania dóbr kultury na obszar celny Unii, należy zastosować środki, w szczególności w celu zapewnienia, aby przywóz dóbr kultury podlegał jednolitym kontrolom w momencie ich wprowadzania na obszar celny.
- (4) Wspólne przepisy powinny obejmować odprawę celną dóbr kultury spoza Unii wprowadzanych na obszar celny Unii, tj. zarówno ich dopuszczenie do obrotu, jak również objęcie ich specjalną procedurą celną inną niż procedura tranzytu.

---

²⁴ COM(2016) 50 final.

²⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępująca decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniająca decyzję Rady 2005/671/WSiSW; Dz.U. L 88 z 31.3.2017, s. 6–21.

- (5) Biorąc pod uwagę znany potencjał wolnych obszarów celnych (i tzw. „wolnych portów”) w zakresie składowania dóbr kultury, środki kontrolne, które mają zostać wprowadzone, powinny mieć najszerszy możliwy zakres w odniesieniu do procedur celnych, których mają dotyczyć. Te środki kontrolne powinny zatem dotyczyć nie tylko dóbr dopuszczanych do obrotu, ale również dóbr objętych specjalną procedurą celną. Tak szeroki zakres nie powinien jednak być sprzeczny z zasadą swobodnego tranzytu towarów i nie powinien wykraczać poza cel, jakim jest zapobieganie wprowadzaniu nielegalnie wywiezionych dóbr kultury na obszar celny Unii. W związku z tym środki kontrolne powinny obejmować specjalne procedury celne, którym mogą być poddane towary wprowadzane na obszar celny Unii, ale należy wykluczyć z nich tranzyt.
- (6) W rozporządzeniu należy zastosować definicje oparte na definicjach stosowanych w konwencji UNESCO dotyczącej środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, podpisanej w Paryżu w dniu 14 listopada 1970 r., oraz Konwencji Międzynarodowego Instytutu Unifikacji Prawa Prywatnego (UNIDROIT) dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury, podpisanej w Rzymie w dniu 24 czerwca 1995 r., których znaczna liczba państw członkowskich jest stroną, biorąc pod uwagę, że ich postanowienia są dobrze znane wielu państwom trzecim i większości państw członkowskich.
- (7) Zgodność wywozu z prawem powinna zostać zbadana w oparciu o przepisy ustawowe i wykonawcze obowiązujące w kraju, w którym powstało lub zostało odkryte dane dobro kultury („kraj pochodzenia”). Aby uniknąć obchodzenia przepisów przy wprowadzaniu dóbr kultury na terytorium Unii z innego państwa trzeciego osoba, która stara się wprowadzić je na obszar celny Unii – w przypadku gdy dane państwo trzecie jest państwem sygnatariuszem konwencji UNESCO z 1970 r. i w związku z tym zobowiązało się do zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury – powinna wykazać, że dobra te zostały wywiezione stamtąd zgodnie z prawem. W innych przypadkach dana osoba powinna udowodnić, że wywóz z kraju pochodzenia nastąpił zgodnie z prawem.
- (8) Aby nie zakłócać handlu towarami przez granicę zewnętrzną w sposób nieproporcjonalny, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie wyłącznie do dóbr od określonej granicy wieku. W tym celu wydaje się, że właściwe jest ustalenie progu minimalnego wieku wynoszącego 250 lat w odniesieniu do wszystkich kategorii dóbr kultury. Próg minimalnego wieku zagwarantuje, że środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu będą stosowane w odniesieniu do dóbr kultury, w przypadku których istnieje duże prawdopodobieństwo, że mogą paść łupem szabrowników w strefach konfliktu, nie wyłączając innych dóbr, których kontrola jest niezbędna do zapewnienia ochrony dziedzictwa kulturowego.
- (9) Nielegalny handel zrabowanymi artefaktami i antykami został uznany, w ramach ponadnarodowej oceny różnych rodzajów ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, mających wpływ na rynek wewnętrzny²⁶, za możliwe źródło finansowania terroryzmu i narzędzie umożliwiające pranie pieniędzy.

---

²⁶ Komunikat Komisji COM (2017)340.

- (10) Z uwagi na fakt, że niektóre kategorie dóbr kultury, takie jak np. obiekty archeologiczne, elementy zabytków, rzadkie manuskrypty i inkunabuły, są szczególnie narażone na grabież i zniszczenie, niezbędne wydaje się wprowadzenie systemu ściślejszej kontroli przed ich wprowadzeniem na obszar celny Unii. W systemie takim powinien istnieć wymóg przedstawienia pozwolenia wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego wprowadzenia tych dóbr na obszar celny Unii przed dopuszczeniem ich do obrotu lub objęciem ich specjalną procedurą celną inną niż tranzyt. Osoby, które starają się uzyskać takie pozwolenie, powinny być w stanie udowodnić legalny wywóz z kraju pochodzenia za pomocą odpowiednich dokumentów potwierdzających i dowodów, w szczególności świadectw wywozowych lub pozwoleń wydanych przez państwo trzecie wywozu, tytułów własności, faktur, umów sprzedaży, dokumentów ubezpieczeniowych, dokumentów przewozowych i ekspertyz. Na podstawie kompletnych i dokładnie wypełnionych wniosków właściwe organy państw członkowskich powinny bez zbędnej zwłoki podjąć decyzję, czy wydać pozwolenie.
- (11) W odniesieniu do innych kategorii dóbr kultury, osoby, które starają się wprowadzić je na obszar celny Unii, powinny, w drodze oświadczenia, poświadczyc, że przyjmują na siebie odpowiedzialność za ich legalny wywóz z państwa trzeciego oraz powinny dostarczyć wystarczające informacje na temat tych dóbr, aby umożliwić ich identyfikacji przez organy celne. W celu ułatwienia procedury oraz ze względu na pewność prawa informacje na temat dóbr kultury powinny być przekazywane przy użyciu standardowego dokumentu. Do opisu dóbr kultury należy stosować formularz dokumentacyjny obiektu zabytkowego (wersja podstawowa), zalecany przez UNESCO. Organy celne powinny rejestrować wprowadzenie tych dóbr kultury na obszar celny Unii, przechowywać oryginały i przekazać kopie odpowiednich dokumentów zgłaszającemu, aby zapewnić możliwość śledzenia drogi dóbr po tym, jak zostaną wprowadzone na rynek wewnętrzny.
- (12) Odprawa czasowa dóbr kultury do celów edukacyjnych, naukowych lub do celów badań naukowych nie powinna być objęta wymogiem przedstawienia pozwolenia lub oświadczenia.
- (13) Składowanie dóbr kultury pochodzących z krajów dotkniętych konfliktami zbrojnymi lub klęskami żywiołowymi powinno również być dozwolone bez konieczności przedstawienia pozwolenia lub oświadczenia, aby zapewnić ich bezpieczeństwo i ochronę.
- (14) Aby uwzględnić doświadczenie zgromadzone w związku z wykonywaniem niniejszego rozporządzenia oraz zmiany geopolityczne i inne okoliczności, które narażają dobra kultury na ryzyko, a jednocześnie nie utrudniać w sposób nieproporcjonalny handlu z państwami trzecimi, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmian kryterium progu minimalnego wieku dla różnych kategorii dóbr kultury. To przekazanie uprawnień powinno także umożliwić Komisji aktualizację załącznika w następstwie zmian w Nomenklaturze scalonej. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie

lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.²⁷. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (15) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia, należy przyznać Komisji uprawnienia wykonawcze do przyjmowania szczegółowych zasad dotyczących odprawy czasowej oraz składowania dóbr kultury na obszarze celnym Unii, wzorów wniosków o wydanie pozwolenia na przywóz i formularzy, jak również oświadczeń importera i dokumentów towarzyszących, a także dalszych przepisów proceduralnych w odniesieniu do ich składania i rozpatrywania. Komisji należy także przyznać uprawnienia wykonawcze, aby podjęła ona działania mające na celu utworzenie elektronicznej bazy danych do przechowywania i wymiany informacji między państwami członkowskimi. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²⁸.
- (16) Należy gromadzić istotne informacje na temat przepływów handlowych dóbr kultury, aby wspierać skuteczne wykonywanie rozporządzenia i zapewnić podstawę przyszłej oceny. Przepływów handlowych dóbr kultury nie można skutecznie monitorować jedynie na podstawie ich wartości lub masy, ponieważ te dwie miary mogą ulegać wahaniom. Konieczne jest gromadzenie informacji na temat liczby zgłaszanych przedmiotów. Ponieważ w Nomenklaturze scalonej nie określono żadnej uzupełniającej jednostki miary dla dóbr kultury, konieczne jest nałożenie wymogu zgłaszania liczby przedmiotów.
- (17) Strategia UE i plan działania w zakresie zarządzania ryzykiem celnym²⁹ mają na celu m.in. wzmocnienie zdolności urzędów celnych do skuteczniejszego reagowania na ryzyko w obszarze dóbr kultury. Należy wykorzystywać ramy wspólnego zarządzania ryzykiem określone w rozporządzeniu (UE) nr 952/2013, a organy celne powinny wymieniać między sobą odpowiednie informacje o ryzyku.
- (18) Państwa członkowskie powinny wprowadzić skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary za niestosowanie się do przepisów niniejszego rozporządzenia i przekazać informację o tych karach Komisji.
- (19) Należy przewidzieć odpowiednio dużo czasu na przyjęcie przez Komisję przepisów wykonawczych do niniejszego rozporządzenia, w szczególności dotyczących odpowiednich formularzy, z których należy korzystać, aby złożyć wniosek o wydanie pozwolenia na przywóz lub przygotować oświadczenie importera. W związku z tym należy odroczyć stosowanie niniejszego rozporządzenia.

---

²⁷ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

²⁹ COM/2014/0527 final: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady oraz Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczący strategii UE i planu działania w zakresie zarządzania ryzykiem celnym.

- (20) Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (21) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych oraz zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz zawartych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej tytule II,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

W niniejszym rozporządzeniu określa się warunki i procedury wprowadzania dóbr kultury na obszar celny Unii.

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do dóbr kultury, które są przewożone w tranzycie przez obszar celny Unii.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „dobra kultury” oznaczają wszelkie przedmioty, które mają znaczenie dla archeologii, prehistorii, historii, literatury, sztuki lub nauki i należą do kategorii wymienionych w tabeli znajdującej się w załączniku oraz spełniają określony tam próg minimalnego wieku;
- b) „kraj pochodzenia” oznacza kraj, na którego obecnym terytorium dobra kultury powstały lub zostały odkryte;
- c) „kraj wywozu” oznacza ostatni kraj, w którym zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi dane dobra kultury znajdowały się na stałe przed ich wysyłką do Unii;
- d) „na stałe” oznacza okres co najmniej jednego miesiąca i w celach innych niż do użytku tymczasowego, tranzytu, wywozu lub wysyłki;
- e) „dopuszczenie do obrotu” oznacza procedurę celną, o której mowa w art. 201 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- f) „objęcie procedurą specjalną inną niż tranzyt” oznacza objęcie towarów jedną ze specjalnych procedur celnych, o których mowa w art. 210 lit. b), c) lub d) rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- g) „posiadacz towarów” oznacza osobę, o której mowa w art. 5 pkt 34) rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- h) „zgłaszający” oznacza osobę, o której mowa w art. 5 pkt 15) rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 12 w celu wprowadzenia zmian w drugiej kolumnie tabeli w załączniku w następstwie zmian w Nomenklaturze scalonej oraz w celu zmiany progu minimalnego wieku w trzeciej kolumnie tabeli w załączniku na podstawie doświadczeń zgromadzonych w związku z wykonywaniem niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 3

Wprowadzanie dóbr kultury na obszar celny Unii

1. Dopuszczenie dóbr kultury do obrotu i objęcie dóbr kultury specjalną procedurą celną inną niż tranzyt jest dozwolone jedynie po okazaniu pozwolenia na przywóz wydanego zgodnie z art. 4 lub oświadczenia importera sporządzonego zgodnie z art. 5.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do:

a) odprawy czasowej, w rozumieniu art. 250 rozporządzenia (UE) nr 952/2013, dóbr kultury do celów edukacyjnych, naukowych, akademickich i badawczych na obszarze celnym Unii;

b) składowania, w rozumieniu art. 237 rozporządzenia (UE) nr 952/2013, dóbr kultury w wyraźnym celu zapewnienia ich zachowania przez organ publiczny lub pod nadzorem takiego organu.

3. Komisja może przyjmować, w drodze aktów wykonawczych, przepisy określające szczegółowe zasady odprawy czasowej lub składowania dóbr kultury, o których mowa w ust. 2. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 13.

4. Przepisy ust. 1 stosuje się bez uszczerbku dla innych środków wprowadzonych przez Unię zgodnie z art. 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 4

Pozwolenie na przywóz

1. Dopuszczenie dóbr kultury, o których mowa w lit. c), d) i h) załącznika, do obrotu i objęcie ich procedurą specjalną inną niż tranzyt w Unii jest możliwe pod warunkiem przedstawienia organom celnym pozwolenia na przywóz.

2. Posiadacz towarów składa wniosek o wydanie pozwolenia na przywóz do właściwego organu państwa członkowskiego wprowadzenia. Do wniosku należy załączyć wszelkie dokumenty i informacje potwierdzające, że dane dobra kultury zostały wywiezione z kraju pochodzenia zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Jednakże w przypadku, gdy kraj wywozu jest Stroną Konwencji UNESCO dotyczącej środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywózowi, wywózowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, podpisanej w Paryżu w dniu 14 listopada 1970 r. („konwencja UNESCO z 1970 r.”), do wniosku należy załączyć wszelkie dokumenty i informacje potwierdzające, że dobra kultury zostały wywiezione z tego kraju zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

3. Właściwy organ państwa członkowskiego wprowadzenia sprawdza, czy wniosek jest kompletny. Zwraca się do wnioskodawcy o wszelkie brakujące informacje lub dokumenty w terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku.

4. W terminie 90 dni od daty złożenia kompletnego wniosku właściwy organ bada wniosek i podejmuje decyzję o wydaniu pozwolenia na przywóz lub odrzuca wniosek. Może on odrzucić wniosek z następujących powodów:

a) nie wykazano – w przypadku, gdy kraj wywozu nie jest Stroną konwencji UNESCO z 1970 r. – że dobra kultury zostały wywiezione z kraju pochodzenia zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi;

b) nie wykazano – w przypadku, gdy kraj wywozu jest Stroną konwencji UNESCO z 1970 r. – że dobra kultury zostały wywiezione z kraju wywozu zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi;

c) właściwy organ ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że posiadacz towarów nie nabył ich zgodnie z prawem.

5. Państwa członkowskie wyznaczają organy publiczne właściwe w kwestii wydawania pozwoleń na przywóz zgodnie z niniejszym artykułem. Przekazują one Komisji informacje o tych organach, a także o wszelkich zmianach w tym względzie.

Komisja publikuje wykaz tych właściwych organów oraz wszelkie zmiany w tym wykazie w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

6. Komisja może ustanowić, w drodze aktów wykonawczych, wzór formularza wniosku o wydanie pozwolenia na przywóz, oraz przepisy proceduralne dotyczących składania i rozpatrywania takiego wniosku. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 13.

Artykuł 5

Oświadczenie importera

1. Dopuszczenie dóbr kultury, o których mowa w lit. a), b), e), f), g), i), j), k) i l) załącznika, do obrotu i objęcie ich procedurą specjalną inną niż tranzyt w Unii jest możliwe pod warunkiem przedstawienia organom celnym państwa członkowskiego wprowadzenia oświadczenie importera.

2. Oświadczenie importera musi zawierać oświadczenie podpisane przez posiadacza towarów, że zostały one wywiezione z kraju pochodzenia zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Jednakże w przypadku, gdy kraj wywozu jest Stroną konwencji UNESCO w sprawie dóbr kultury, oświadczenie importera musi zawierać oświadczenie podpisane przez posiadacza towarów, że zostały one wywiezione z tego kraju zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

Oświadczenie importera musi zawierać standardowy dokument opisujący dane dobra kultury, w sposób wystarczająco szczegółowy i umożliwiający ich identyfikację przez organy celne.

3. Komisja może przyjąć, w drodze aktów wykonawczych, wzór formularza oświadczenia importera, a także przepisy proceduralne dotyczących składania i przetwarzania takiego oświadczenia importera. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 13.

Artykuł 6

Kontrola celna i weryfikacja

1. Pozwolenie na przywóz, o którym mowa w art. 4, lub, w zależności od przypadku, oświadczenie importera, o którym mowa w art. 5, należy złożyć w urzędzie celnym właściwym w kwestiach wprowadzenia dóbr kultury do obrotu lub objęcia ich procedurą specjalną inną niż tranzyt.
2. W odniesieniu do dóbr kultury, do których wprowadzenia na obszar celny Unii wymagane jest wydanie pozwolenia na przywóz, organy celne sprawdzają, czy pozwolenie na przywóz odpowiada przedstawionym dobrom. W tym celu mogą one przeprowadzić fizyczną kontrolę dóbr kultury, m.in. przez przeprowadzenie ekspertyzy.
3. W odniesieniu do dóbr kultury, do których wprowadzenia na obszar celny Unii wymagane jest złożenie oświadczenia importera, organy celne sprawdzają, czy oświadczenie importera jest zgodne z wymogami przewidzianymi w art. 5 lub na jego podstawie oraz czy odpowiada ono przedstawionym dobrom. W tym celu mogą one zażądać dodatkowych informacji od zgłaszającego i przeprowadzić fizyczną kontrolę dóbr kultury, m.in. przez przeprowadzenie ekspertyzy. Organy te rejestrują oświadczenie importera, przypisując mu numer seryjny oraz datę rejestracji, a po zwolnieniu dóbr przekazują zgłaszającemu kopię zarejestrowanego oświadczenia importera.
4. Przy składaniu zgłoszenia do dopuszczenia dóbr kultury do obrotu lub do objęcia ich procedurą specjalną inną niż tranzyt, ilość produktów podaje się za pomocą jednostki uzupełniającej określonej w załączniku.

Artykuł 7

Właściwe urzędy celne

W przypadku gdy państwa członkowskie ograniczają liczbę urzędów celnych właściwych w kwestiach dopuszczania dóbr kultury do obrotu lub objęcia ich procedurą specjalną inną niż tranzyt, przekazują Komisji szczegółowe dane tych urzędów celnych, jak również informacje o wszelkich zmianach w tym zakresie.

Komisja publikuje szczegółowe dane właściwych urzędów celnych oraz wszelkie zmiany w tym względzie w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Artykuł 8

Tymczasowe zatrzymanie przez organy celne

1. Organy celne dokonują zajęcia i tymczasowego zatrzymania dóbr kultury wprowadzonych na obszar celny Unii, w przypadku gdy dane dobra kultury zostały wprowadzone na obszar celny Unii bez spełnienia warunków określonych w art. 3 ust. 1 i 2.
2. Decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 1, towarzyszy uzasadnienie; o decyzji powiadamia się zgłaszającego, któremu przysługuje prawo do skutecznego środka odwoławczego zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym.

3. Okres tymczasowego zatrzymania musi być ściśle ograniczony do czasu, jaki jest niezbędny organom celnym lub innym organom egzekwowania prawa do stwierdzenia, czy okoliczności sprawy uzasadniają zatrzymanie na podstawie innych przepisów prawa Unii lub prawa krajowego. Maksymalny okres tymczasowego zatrzymania na podstawie niniejszego artykułu wynosi 6 miesięcy. Jeżeli właściwy organ nie dokona w tym okresie ustalenia w sprawie dalszego zatrzymania dóbr kultury lub jeżeli stwierdzi, że okoliczności danej sprawy nie uzasadniają ich dalszego zatrzymywania, dobra kultury niezwłocznie przekazuje się zgłaszającemu.

Artykuł 9

Współpraca administracyjna

1. Do celów wykonywania niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie zapewniają współpracę swoich właściwych organów, o których mowa w art. 3 ust. 4.

2. Może zostać opracowany elektroniczny system, który będzie służył do przechowywania i wymiany informacji między organami państw członkowskich, w szczególności w odniesieniu do oświadczeń importerów i pozwoleń na przywóz.

3. Komisja może przyjąć w drodze aktów wykonawczych:

a) ustalenia dotyczące wdrożenia, funkcjonowania i utrzymania systemu elektronicznego, o którym mowa w ust. 2;

b) szczegółowe przepisy dotyczące przechowywania i wymiany informacji między organami państw członkowskich z wykorzystaniem systemu elektronicznego, o którym mowa w ust. 2.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 13.

Artykuł 10

Kary

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszeń art. 3, 4 i 5, a szczególnie w przypadku składania fałszywych oświadczeń lub przekazywania fałszywych informacji w celu uzyskania zgody na wprowadzenie dóbr kultury na obszar celny Unii, oraz stosują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonania. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i środkach w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia oraz niezwłocznie informują o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 11

Szkolenie, budowanie zdolności i zwiększanie świadomości

Państwa członkowskie organizują szkolenia i działania w zakresie budowania zdolności w celu zapewnienia skutecznego wykonywania niniejszego rozporządzenia przez właściwe organy. Mogą one również korzystać z kampanii uświadamiających mających na celu uwrażliwienie przede wszystkim osób kupujących dobra kultury.

Artykuł 12

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Przekazanie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 2 ust. 2, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia ... r.[Urząd Publikacji wstawia datę wejścia w życie niniejszego aktu prawnego].
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 2 ust. 2, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 2 ust. 2 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 13

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet ustanowiony w art. 8 rozporządzenia Rady (WE) nr 116/2009³⁰.
2. W przypadku odniesień do niniejszego artykułu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 14

Sprawozdania i ocena

1. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje na temat wykonania niniejszego rozporządzenia. W szczególności informacje te powinny obejmować:

---

³⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 116/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury (Dz.U. L 39 z 10.2.2009, s. 1).

- a) informacje statystyczne dotyczące zarejestrowanych oświadczeń importerów;
- b) informacje dotyczące naruszeń niniejszego rozporządzenia;
- c) liczbę złożonych wniosków o wydanie pozwolenia na przywóz i liczbę wniosków, które rozpatrzono odmownie;
- d) odpowiednie informacje statystyczne na temat handlu dobrami kultury;
- e) liczbę przypadków, w których dobra kultury zostały zatrzymane oraz
- f) liczbę przypadków, w których dobra kultury były przedmiotem zrzeczenia się na rzecz skarbu państwa zgodnie z art. 199 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

W tym celu Komisja kieruje odpowiednie kwestionariusze do państw członkowskich. Państwa członkowskie mają 6 miesięcy na przekazanie Komisji żądanych informacji.

2. Po upływie trzech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat wykonania niniejszego rozporządzenia, a następnie przedstawia takie sprawozdanie co pięć lat.

Artykuł 15

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2019 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący